

dr hab. Jan Byrski, prof. UEK
Katedra Prawa Gospodarczego Publicznego
i Prawa Pracy, Instytut Prawa
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

RECENZJA

oceniająca czy osiągnięcia naukowe dra Michała Mariańskiego ubiegającego się o stopień
doktora habilitowanego nauk prawnych odpowiadają wymaganiom określonym
w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
(Dz. U. z 2020 r. poz. 85, z późn. zm.)

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 179 ust. 6 *in principio* ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.; zwanej dalej „p.w.u.p.s.w.n.”) postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora wszczęte po dniu 30 września 2019 r. prowadzi się na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 1. Oznacza to, że wnioski składane od dnia 1 października 2019 r. w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w tym wniosek doktora Michała Mariańskiego z dnia 7 maja 2021 roku, procedowane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, z późn. zm.; zwanej dalej „u.p.s.w.n.”).

Uchwałą nr 48/2021/RD Rady Naukowej Dyscypliny nauki prawne Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Michałowi Mariańskiemu zostałem powołany do składu tej komisji w charakterze recenzenta.

UNIwersytet WARMIŃSKO-MAZURSKI
w Olsztynie
SEKRETARIAT WYDZIAŁU PRAWA I ADMINISTRACJI
Wpłynęło dnia 23.02.2022
Nr 119/A-22 0360/1.2022 Zaf.

II. Przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego

Warunki nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego zostały unormowane w art. 219 u.p.s.w.n. Zgodnie z tym przepisem stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: 1) posiada stopień doktora; 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny; 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Recenzent przyjmuje, że od recenzentów można oczekiwać dokonania oceny spełnienia wszystkich przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, w tym przede wszystkim, czy wskazane w dokumentacji wniosku informacje o aktywności naukowej albo artystycznej, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 3 u.p.s.w.n., są istotne w ramach danej dyscypliny (zob. *Poradnik Rady Doskonałości Naukowej. Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego*, s. 32).

Odnośnie pierwszej ze wskazanych przesłanek warunkujących nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, a mianowicie posiadania stopnia doktora, należy wskazać, że chodzi o stopień doktora uzyskany na podstawie przepisów obowiązujących w polskim systemie prawa. Dr Michał Mariański uzyskał stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa, specjalność: prawo finansowe, na podstawie rozprawy: *Wpływ prawa międzynarodowego na ewolucję koncepcji instrumentu finansowego w wybranych państwach Unii Europejskiej*, obronionej z wyróżnieniem na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniu 12 czerwca 2013 roku, a więc ten warunek jest spełniony.

Druga przesłanka warunkująca nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuje na konieczność posiadania w dorobku osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących istotny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w której dana osoba zamierza uzyskać ten stopień. Mimo, że w omawianym przepisie mowa jest o osiągnięciach, co może oznaczać, że warunkiem – formalnym – nadania stopnia doktora habilitowanego jest wskazanie do oceny co najmniej dwóch osiągnięć, które spełniają kryterium istotnego wkładu w rozwój określonej dyscypliny, a Habilitant przedstawił (jedynie) jako osiągnięcie naukowe monografię pt. *„Problematyka regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym. Analiza na przykładzie prawa polskiego i prawa francuskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2020, ss. 356 (recenzentami wydawniczymi były: 1) prof. zw. dr hab. Agnieszka Malarewicz-Jakubów oraz 2) dr hab. Anna Zalcewicz, prof. PW), to recenzent przyjmuje, po pierwsze, iż jest to jedna z możliwych interpretacji

tego (nowego) przepisu, a po drugie, że wskazane w Autoreferacie „zasadnicze obszary badawcze”: m.in. 1) prawo rynków finansowego, od strony formalnej, spełniają przesłankę „cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych (...)”, pomimo nie nazwania ich tak w Autoreferacie. Dodatkowo należy dodać, że art. 179 ust. 6 p.w.u.p.s.w.n. modyfikuje przesłankę zawartą w art. 219 ust. 1 pkt 2 u.p.s.w.n. w ten sposób, że do dnia 31 grudnia 2021 r. zalicza się także monografie naukowe wydane przez: – wydawnictwo ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a tej ustawy, przed dniem ogłoszenia tego wykazu, – jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a tej ustawy; 2) w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego do osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. b tej ustawy, zalicza się także artykuły naukowe opublikowane: a) w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, ujętych w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b tej ustawy, przed dniem ogłoszenia tego wykazu, b) przed dniem 1 stycznia 2019 r. - w czasopismach naukowych, które były ujęte w części A albo C wykazu czasopism naukowych ustalonego na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 4 i ogłoszonego komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 stycznia 2017 r. albo były ujęte w części B tego wykazu, przy czym artykułom naukowym w nich opublikowanym przyznanych było co najmniej 10 punktów. Tym samym od strony formalnej recenzent przyjmuje, że ten warunek jest spełniony.

Trzecim warunkiem nadania stopnia doktora habilitowanego jest wykazywanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Habilitant wskazał – poza UWM w Olsztynie, w którym jest zatrudniony – jako inne podmioty Masaryk University w Brnie (Republika Czeska), Universite Blaise Pascal we Francji, Uniwersytet w Bayonne (Francja) oraz Uniwersytet Gdański (Szkoła Prawa Francuskiego), a zatem formalnie ten warunek także został spełniony.

III. Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a u.p.s.w.n., tj. monografii naukowej pt. „Problematyka regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym. Analiza na przykładzie prawa polskiego i prawa francuskiego”

Uwagi ogólne

Wybór tematu monografii uważam za trafny i aktualny. Podjęta w dysertacji ocena normatywna problematyki regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym, szczególnie

na przykładzie prawa polskiego i francuskiego jest nie tylko doniosła teoretycznie, ale również praktycznie. Prawo rynku finansowego *per se* stanowi stosunkową nową specjalizację badawczą. Zagadnienie oceny regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym jest tym bardziej trudne i złożone. Regulowane jest ono zarówno przepisami prawa prywatnego, jak i publicznego, co wymaga odpowiedniej wiedzy, ale także znajomości praktyki. Wydaje się, że Habilitant jednak nie przebadał zbyt dokładnie konsekwencji praktycznych niektórych z przedstawianych wniosków, o czym poniżej.

W dotychczasowym dorobku nauki prawa nie ma kompleksowego opracowania o charakterze monografii, dotyczącego przedstawionych w monografii zagadnień, zwłaszcza w odniesieniu do prawa polskiego i prawa francuskiego. Niewątpliwie więc występował niedostatek pogłębionych analiz podjętych w ocenianej rozprawie. W tym znaczeniu należy podkreślić, że podjęta problematyka wypełnia lukę w literaturze naukowej i jest oryginalna. Na akceptację zasługuje także struktura pracy. Koncepcja oparta na francuskim modelu dysertacji naukowej okazała się przydatna dla jasności i klarowności wywodu. Dwie mniej więcej równe części dotyczyły najpierw prywatnoprawnej, a następnie publicznoprawnej regulacji transgranicznego rynku finansowego w prawie polskim i w prawie francuskim. Każda z części dzieli się na dwa rozdziały, wyodrębnione w oparciu o tzw. kryterium subsydiarne, tzn. służące do jednakowego podziału wewnętrznego każdej z części pracy. Za to kryterium przyjęto regulacje o charakterze podmiotowym oraz przedmiotowym. Praca zawiera również tzw. *transition*, czyli fragment kończący pierwszą część i wprowadzający czytelnika do drugiej części. Należy w pełni zaaprobować taką konstrukcję, jest ona także oryginalna – od strony formalnej – dla polskich prac naukowych.

Można mieć wątpliwości co do umiejscowienia niektórych zagadnień w pracy (np. „konsument na rynku usług finansowych we Francji” (1.2.1.) przed „konsument na rynku usług finansowych w Polsce” (1.2.2.), natomiast „umowny charakter instrumentów finansowych w prawie polskim” (2.2.1.) przed „umowny charakter instrumentów finansowych w prawie francuskim” (2.2.2.)) lub pominięcia w ogóle analizy pewnych – nowych – zagadnień prawnych (np. omówienia regulacji platform finansowania społecznościowego (*crowdfunding*) w ujęciu transgranicznym), to jednak autor w sposób wnikliwy dokonał analizy przedstawionej problematyki, a szereg ustaleń ma charakter porządkujący aktualny stan prawny i zawierający (choć nieliczne) postulaty *de lege ferenda*.

Niestety redakcyjnie praca ma nieliczne błędy. Zwracam na nie uwagę, szczególnie w aspekcie ewentualnej publikacji drugiego wydania monografii. W spisie treści błędnie nazwany jest tytuł Części II – zamiast „Regulacja publicznoprawna przedsiębiorców funkcjonujących na rynku finansowym” powinno być „Publicznoprawna regulacja transgranicznego rynku finansowego w prawie polskim i w prawie francuskim” (s. 6). W gwooli przykładu należy zwrócić uwagę na następujące kolejne błędy

redakcyjne, m.in.: s. 25 w wersji 9 od dołu zamiast „wrażona” powinno być „wyrażona”; s. 39 w wersji 9 od dołu zamiast „bezpiecznego podpisu” powinno być „kwalifikowanego podpisu”; s. 54 w wersji 7 od góry zamiast „istotna różnice” powinno być „istotną różnicę”; s. 56 w wersji 6 od dołu (w przypisie) zamiast „atorów” powinno być „autorów”; s. 79 w wersji 5 od dołu zamiast „opuszczonych” powinno być „dopuszczonych”; s. 86 w wersji 2 od góry zamiast „jednotonnego” powinno być „jednostronnego”; s. 91 w wersji 4 od góry zamiast „tułów” powinno być „tytułów”; s. 124 w wersji 1 od góry zamiast „pastwach” powinno być „państwach”; s. 130 w wersji 2 od dołu zamiast „kontraktualizacji” powinno być „kontraktualizacji”; s. 157 w wersji 10 od góry zamiast „*sofl law*” powinno być „*soft law*”; s. 199 w wersji 4 od dołu zamiast „tran granicznym” powinno być „transgranicznym”; s. 220 w wersji 2 od góry zamiast „stratega” powinno być „strategia”; s. 232 w wersji 4 od dołu (w przypisie) zamiast „Syng.” powinno być „Sygn.”; s. 235 w wersji 16 od dołu (w przypisie) zamiast „zmyśle” powinno być „zamyśle”; s. 236 w wersji 13 od góry zamiast „osobny” powinno być „osoby”; s. 238 w wersji 2 od góry zamiast „korzystał” powinno być „korzystał”; s. 275 w wersji 10 od dołu zamiast „różnić” powinno być „różnic”; s. 277 w wersji 7 od dołu (w przypisie) zamiast „*sof law*” powinno być „*soft law*”; s. 282 w wersji 13 od dołu zamiast „nawiązujące” powinno być „nawiązujące”; s. 296 w wersji 6 od dołu zamiast „bankowości” powinno być „bankowości”; s. 302 w wersji 10 od góry zamiast „ryku” powinno być „rynku”; s. 306 w wersji 15 od dołu zamiast „rysunku” powinno być „stosunku”.

Habilitant na oznaczenie norm prawnych lub przepisów posługuje się niekiedy błędnie pojęciem „zapis” (m.in. s. 44, 63, 93, 220). Występują nieliczne błędy interpunkcyjne m.in. brak kropek lub niepotrzebne kropki (np. s. 169). Razi też brak akapitów na całej stronie, co utrudnia lekturę (s. 89, 158, 178).

Rozprawa liczy 355 stron, posiadając bardzo bogatą literaturę, zwłaszcza polską i francuską oraz liczne orzecznictwo sądowe – sądów polskich, francuskich, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i innych sądów międzynarodowych. Szeroko literatura i wszystkie judykaty zostały wykorzystane w pracy.

Podsumowując ten fragment recenzji należy stwierdzić, że mimo krytycznych uwag natury ogólnej, pracę należy uznać za wartościową, nowatorską, potrzebną polskiej doktrynie prawa rynku finansowego, mającą istotny wpływ na teorię i praktykę stosowania prawa.

Uwagi szczegółowe

Oczywiście swobodę wyboru tematów poszczególnych podrozdziałów w danych rozdziałach należy pozostawić autorowi, to tym niemniej – w ocenie recenzenta – w II części w rozdziale 3.1

„Rejestrowy charakter regulacji” zabrakło odniesienia do prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego rejestrów, w których znajdują się informacje dotyczące działalności transgranicznej (np. zestawienie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej instytucji finansowych, np. instytucji kredytowych na terytorium RP). Czy zawierają one dostateczne informacje? Czy spełniają swoją rolę, w tym informacyjną? Czy podobne rejestry prowadzone są we Francji? Analiza tego aspektu – od strony teoretycznej i praktycznej – wpisuje się w temat monografii i na pewno wzbogaciłoby pracę. Tym bardziej, gdyby autor zaproponował jakieś zmiany *de lege ferenda* w tym zakresie.

Z niewiadomych względów w podrozdziale poświęconym ratingu jako formy standaryzacji i quasi-rejestru (podrozdział 3.1.2., s. 159-164) autor odnosi się do pakietu CRD IV i rozporządzenia CRR, zamiast do opublikowanego 7 czerwca 2019 r. pakietu CRD V/ CRR II (Dz. Urz. UE L 150/253). To te regulacje powinny wyznaczać obecnie płynnościowe normy prawne na rynku finansowym i powinny zostać omówione w pracy, co spełniłoby element oryginalności analiz prawnych, gdyż niewiele jest obecnie literatury prawnej omawiającej tę problematykę.

Czytając obecnie – na początku 2022 roku – monografię nie sposób nie dojść do przekonania, że niektóre stwierdzenia się (trochę) zdezaktualizowały. I tak, przytoczenie instytucji rynku finansowego (podmiotów rynku walut wirtualnych, platform finansowania społecznościowego), jako przykłady podmiotów kontrolowanych zasadniczo przez sam rynek i jego uczestników z jedynie śladowym kontekstem publicznoprawnym (s. 164), wypada uznać za nieaktualne. W pierwszym przypadku mamy zaawansowane prace nad rozporządzeniem w sprawie kryptoaktywów (Regulation on Markets in Crypto-assets, tzw. MICA) oraz przepisy w znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie funkcjonowania podmiotów z branży kryptowalut, które zobowiązały te podmioty do uzyskania wpisu do rejestru działalności w zakresie walut wirtualnych. W drugim przypadku rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937, które rozpoczęło stosowanie w dniu 10 listopada 2021 r. Szkoda, że w pracy zabrakło odniesienia do tych regulacji, zwłaszcza w aspekcie transgranicznym, co mogłoby zweryfikować tezę, że wprowadzenie jednolitego systemu nadzoru nad takimi rodzajami podmiotów stanowiłoby skuteczniejszą alternatywę dla rozproszonych nadzorów krajowych albo samoregulacji. Podobnie odniesienie do bariery jaką – w mniemaniu autora – miałby być konflikt między podstawowymi zadaniami organu nadzoru (KNF) w postaci zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa rynku, a popularyzacją i ułatwieniem działalności dla podmiotów oferujących nowe

i innowacyjne produkty bądź technologie (s. 301) ma obecnie (raczej wyłącznie) aspekt historyczny (por. P. Widawski, M. Brakoniecki, M. Borowik, P. Sterczała, P. Brewiński, M. Olczak, *FinTech w Polsce – bariery i szanse rozwoju*, Warszawa: Obserwatorium.biz, FinTech Poland 2016, s. 30). Nowelizacja ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym z 2018 roku wprowadziła jako jedno z zadań Komisji Nadzoru Finansowego „podejmowanie działań mających na celu wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego” (art. 4 pkt 3a u.n.r.f.).

W zakresie analizy „instytucji” pn. „Lista ostrzeżeń publicznych”, zgadzając się z autorem, co do roli jaką ona pełni – zarówno w Rzeczypospolitej Polskiej jak i we Francji – pozostaje aktualne pytanie o zasadność nazwania (kwalifikowania) jej jako „quasi-rejestr naznaczony wieloma wytycznymi o charakterze *soft law* ...” (s. 170). Nie za bardzo wiadomo o jakie to wytyczne chodzi o charakterze *soft law* w odniesieniu do listy ostrzeżeń publicznych – czy tylko o stanowisko KNF z dnia 14 sierpnia 2014 r.? Publiczny wpis wiąże się z licznymi konsekwencjami dla podmiotu, zwłaszcza związanymi z utratą reputacji i zaufania klientów oraz kontrahentów. Z perspektywy innych interesariuszy rynku finansowego wpis na tę listę nie zawsze pozwala na precyzyjne ustalenie przesłanek i okoliczności, które o nim zdecydowały. Z perspektywy podmiotu, którego dotyczy wpis, ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym nie przewiduje szczególnych gwarancji proceduralnych ani przed, ani po dokonaniu wpisu. Taki podmiot może próbować kwestionować wpis dopiero w sposób pośredni na etapie postępowania karnego, o ile jego pozycja procesowa uprawnia go do tego. Czy nie zmienić zatem w tym zakresie przepisów, aby nie był to obowiązek Komisji, a jedynie uprawnienie KNF, oraz wskazanie przesłanek dokonywania wpisu takich jak waga naruszenia, skala prowadzonej działalności czy poziom ryzyka dla klientów? Takich analiz zabrakło jednak w rozdziale 3.1.3 pracy, a szkoda, bo wydaje się, że autor ma w tym zakresie znaczną wiedzę, w tym prawno-porównawczą.

Słusznie autor stara się zweryfikować tezę o wpływie doktryny Rozenblum na prawo Unii Europejskiej zwłaszcza w kontekście swobody przedsiębiorczości. Stwierdza on – trafnie – że nie wykorzystano w pełni orzeczenia ws. Rozenblum do kontroli ponadnarodowych podmiotów finansowych (s. 218). Należałoby jednak się dodatkowo zastanowić czy przytaczana (znaczną) rola orzecznictwa francuskiego może być inspiracją dla polskiego systemu prawnego, a jeżeli tak, to czy dla wyłącznie judykatury (sądownictwa), czy także ustawodawcy w zakresie „dowartościowania” roli orzecznictwa? Stwierdzenie, że polski ustawodawca wykazuje albo daleko idącą nadgorliwość legislacyjną, lub brak inicjatywy w danej kwestii (s. 224) jest pewnym – jak się wydaje – uogólnieniem (bo konkretnych trudno doszukać się w pracy), natomiast wypadałoby się zastanowić

de lege ferenda co i jak zmienić w zakresie regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym, aby do takich sytuacji nie dopuszczać.

Autor w rozdziale 4 przyjął dominujące w literaturze podejście, że na polskim rynku finansowym wykształcony został (w pełni) scentralizowany model nadzoru, w ramach którego Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) – precyzyjniej obecnie Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, jako państwowa osoba prawna, z organami: KNF i Przewodniczącym KNF – pozostaje jedynym organem dbającym o bezpieczeństwo i stabilność rynku (s. 226). Od autora – znawcy prawa rynku finansowego – wymagać jednak wypadałoby przedstawienia i oceny (także) roli i uprawnień Narodowego Banku Polskiego (NBP) w zakresie nadzoru nad pewnymi elementami rynku finansowego, m.in. systemami płatności, schematami płatniczymi, CPP. Wzbogaciłoby to pracę, przedstawiło szerszy kontekst nadzoru nad rynkiem finansowym, a może także spowodowało zaprezentowanie jakiś postulatów *de lege ferenda*. Ciekawe i zapewne inspirujące byłoby zaprezentowanie i ocena wprowadzenia „połowicznie odnawialnego” składu KNF, jak to ma miejsce we francuskim organie będącym odpowiednikiem KNF.

Niezwykle ciekawy, ale „nie pociągnięty bardziej” w dalszej części monografii, jest wątek „refleksji nad koniecznością utworzenia specyficznych organów nadzoru, tzn. dedykowanych do kontroli tylko innowacji finansowych”; tak też m.in. A. Zalcewicz, *Organy nadzorujące funkcjonowanie rynku finansowego a innowacyjne technologie finansowe*, [w:] *Teoretyczne i praktyczne aspekty prawa finansowego. Problemy, koncepcje, wyzwania i rozwiązania*, (red.) A. Gorgol, Warszawa 2020). Głębsze przemyślenia i propozycje autora w tym zakresie na pewno byłyby oryginalne i twórcze oraz dające asumpt do dalszej dyskusji naukowej. Szkoda, że ich zabrakło (s. 298).

Pomimo podniesienia szeregu szczegółowych uwag krytycznych oraz podjętej polemiki z niektórymi teza autora, co wynikać może przede wszystkim z różnicy poglądów na pewne kwestie merytoryczne, monografię należy uznać za nowatorską – zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i zwłaszcza formalnym – i stanowiącą znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne, a szczególnie prawa rynku finansowego. Rozważania podjęte w rozprawie są twórcze i oryginalne. Prowadzony wywód jest konsekwentny, właściwy i przejrzysty.

IV. Ocena istotnej aktywności naukowej albo artystycznej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Dokonując oceny aktywności naukowej dra Michała Mariańskiego realizowanej w więcej niż jednej uczelni, w szczególności zagranicznej, zgodnie z aktualnymi wymogami (m.in. wskazanymi dokumentami na stronie internetowej Rady Doskonałości Naukowej, <https://www.rdn.gov.pl/postepowanie-habilitacyjne.wymagania-dokumentacyjne-wnioskow-w-sprawie-nadania-stopnia-doktora-habilitowanego.html> (dostęp: 15.2.2022), wskazane jest uwzględnienie informacji o: 1) opublikowanych monografiach naukowych, 2) opublikowanych rozdziałach w monografiach naukowych, 3) członkostwie w redakcjach naukowych monografii, 4) opublikowanych artykułach w czasopismach naukowych, 5) osiągnięciach projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych, 6) publicznych realizacji dzieł artystycznych, 7) wystąpieniach na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych, z wyszczególnieniem przedstawionych wykładów na zaproszenie i wykładów plenarnych, 8) udziale w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych, 9) uczestnictwie w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, 10) członkostwie w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych, 11) odbytych stażach w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, 12) członkostwie w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism, 13) recenzowanych pracach naukowych, 14) uczestnictwie w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych, 15) udziale w zespołach badawczych oraz 16) uczestnictwie w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny.

Z przepisów prawa nie wynika, by przedłożone do oceny w postępowaniu w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego mogły być wyłącznie osiągnięcia i aktywność naukowa uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, a więc ocenie może być poddany cały przedstawiony dorobek.

IV.1. Opublikowane monografie naukowe

Habilitant przedłożył poza monografią naukową wskazaną jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a u.p.s.w.n. dodatkowe dwie monografie naukowe, w tym jedną stanowiącą publikację jego doktoratu, a jedną współautorską. Należy stwierdzić, że przedłożone monografie naukowe mogą stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień naukowy doktora

habilitowanego. W przypadku prac dwu- lub wieloautorskich, jedynie dobrą praktyką jest składanie oświadczenia przez habilitanta oraz (wszystkich pozostałych) współautorów wskazujących na ich merytoryczny wkład w powstanie każdej pracy, czego doktor Michał Mariański nie zrealizował. Habilitant wyraźnie natomiast wskazał w autoreferacie, na czym polegał jego wkład w udziale w monografii A. Mariański, A. Klimaszewska, K. Warylewska, J.J. Zięty, *Przepisy o spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (société à responsabilité limitée)* i ocenił ten wkład na 30%. Obydwie pozycje wydane w wydawnictwie UWM w Olsztynie odpowiadają wymaganiom monografii naukowych i oceniam je pozytywnie.

IV.2. Opublikowane rozdziały w monografiach naukowych

Doktor Michał Mariański opublikował pięć (5) rozdziałów, w tym jeden (1) we współautorstwie (wkład oceniony przez habilitanta na 50%) w monografiach naukowych przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych. Po uzyskaniu tego stopnia habilitant opublikował dwadzieścia osiem (28) rozdziałów w monografiach naukowych, w tym siedem (7) we współautorstwie. Wszystkie rozdziały były w recenzowanych monografiach, opatrzone przypisami i bibliografią. Zatem ilość przedłożonych wszystkich rozdziałów w monografiach opublikowanych w ciągu ostatnich dziesięciu lat wynosi trzydzieści trzy (33) pozycje, w tym osiem (8) we współautorstwie. Współautorstwo należy ocenić bardzo pozytywnie, gdyż współczesny poziom specjalizacji wymaga, aby przy poważanych publikacjach naukowych współdziałało wielu autorów. Zachęcić należałoby jedynie Habilitanta do publikowania pozycji we współautorstwie nie tylko z osobami z UWM w Olsztynie. Rozdziały w monografiach naukowych oceniam wysoko zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalnym. Podejmowane w nich zagadnienia zawsze były aktualne, a przedstawiane przemyślenia nowatorskie i uzasadnione prawnie. Większość rozdziałów została opublikowana w renomowanych i dużych wydawnictwach m.in. Wolters Kluwer, C.H. Beck, Mare& Martin.

IV.3. Członkostwo w redakcjach naukowych monografii

W Autoreferacie została wskazana informacja o członkowskie w dwóch redakcjach naukowych monografii. W obydwu przypadkach wkład w pracach redakcji naukowej monografii habilitant ocenił na 33%. Mimo braku samodzielnej redakcji naukowej jakiegokolwiek monografii należy stwierdzić, że prace polegające na określeniu celu i przedmiotu badań, udziale w stworzeniu koncepcji opracowania, udziale we wstępnej korekcie opracowań, są wystarczające dla pozytywnej oceny tego rodzaju aktywności naukowej.

IV.4. Opublikowane artykuły w czasopismach naukowych

Habilitant opublikował pięć (5) artykułów w czasopismach naukowych, w tym dwa (2) we współautorstwie przed uzyskanie stopnia doktora nauk prawnych. Po uzyskaniu tego stopnia dr Michał Mariański opublikował dwadzieścia jednej (21) artykułów w czasopismach naukowych, w tym osiem (8) we współautorstwie. Nie wszystkie przedstawione artykuły stanowią dorobek naukowy, co najmniej dwa (2) z nich (*Sprawozdanie II Ogólnowydziałowe Seminarium Naukowe „Władza w prawie”* oraz *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Zmiany na rynku finansowym w dobie kryzysu”*) mają charakter sprawozdawczy, co najwyżej dydaktyczny i jako takie zostają uznane przez recenzenta, a nie zaliczane do artykułów naukowych. Tym samym łącznie należy wskazać dwadzieścia cztery artykuły naukowe (24), w tym dziesięć (10) we współautorstwie. Co istotne, wartość artykułów w czasopismach naukowych jest wysoka; mają one duży wymiar naukowy, a niekiedy także praktyczny.

Choć łączna liczba artykułów w czasopismach naukowych, zwłaszcza po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych nie jest znaczna (jedynie 19 artykułów, w tym 8 we współautorstwie), to należy przyjąć, że względu na to, iż po pierwsze, wystąpił dość krótki okres ich publikowania (jedynie osiem [8] lat), a po drugie, uwzględniając poziom tych publikacji, że wykazują one istotną aktywność naukową habilitanta.

Badania naukowe oraz zainteresowania badawcze habilitanta odnoszą się zasadniczo do trzech grup tematów: 1) prawo rynków finansowych, 2) prawo podatkowe porównawcze oraz 3) prawo kolizyjne na rynku finansowym. Do pierwszego cyklu powiązanych tematycznie publikacji naukowych, w tym artykułów naukowych dotyczących prawa rynków finansowych należy zaliczyć m.in.: monografię po doktoracie: *„Wpływ prawa międzynarodowego na ewolucję koncepcji instrumentu finansowego w wybranych państwach Unii Europejskiej”* (2014), artykuły naukowe: *„Struktura wewnętrzna oraz podstawa funkcjonowania L’Autorite des marches financiers (AMF) jako organu nadzoru nad rynkiem finansowym we Francji* (2016), *„Pozycja emitenta na rynku finansowym – ewolucja oraz kierunki przemian* (2017), *„Problematyka kwalifikacji prawnej wirtualnej waluty we Francji”* (2015), *„Question of Justice on the financial market regulations. Chosen legal aspects”* (2017), *„Le rôle des normes «soft law» en matière des instruments financiers à l'exemple de la France et de la Pologne”*(2017).

Publikacje naukowe habilitanta w tym cyklu ocenia wysoko. Spełniają one warunek oryginalności i twórczości stawiany artykułom naukowym, a przedstawione w autoreferacie

„powiązanie tematyczne” wskazanego cyklu jest przekonujące, a więc można je zakwalifikować jako jednotematyczny cykl. Zostały one opublikowane w renomowanych czasopismach naukowych, m.in. Przegląd Prawa Handlowego, Państwo i Prawo.

IV.5. Osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne, technologiczne

Brak

IV.6. Publiczne realizacje dzieł artystycznych

Brak

IV.7. Wystąpienia na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych, z wyszczególnieniem przedstawionych wykładów na zaproszenie i wykładów plenarnych

Habilitant intensywnie uczestniczył w życiu naukowym zarówno krajowym, jak i zagranicznym uczestnicząc łącznie w prawie sześćdziesięciu (60) konferencjach naukowych, w tym szesnastu (16) przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych i czterdziestu czterech (44) po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Nie wszystkie przedstawione w autoreferacie konferencje można zaliczyć jako konferencje naukowe (m.in. Warsztaty doktoranckie zorganizowane przez Uniwersytet w Toulouse), to jednak zdecydowana większość wydarzeń miała charakter naukowy, a doktor Michał Mariański występował w nich – w liczbie pięćdziesiąt cztery (54) – w charakterze przedstawiającego wykład lub referat. Brak jedynie informacji o przedstawionych wykładach na zaproszenie i wykładach plenarnych.

IV.8. Udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych, z podaniem pełnionej funkcji

Habilitant wskazał udział w dziesięciu (10) komitetach organizacyjnych konferencji krajowych lub międzynarodowych, nie podając jednak funkcji, poza jednym przykładem, który natomiast nie dotyczy konferencji naukowej (Przewodniczący panelu oraz prelegent w ramach Ogólnopolskich Dni Praktyk Prawniczych, 10.3.2021 r.). W Autoreferacie wskazany został udział w siedmiu (7) komitetach naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych. Nie wskazano w opisie również funkcji, poza przypadkiem – opisanym powyżej – przewodniczącego panelu oraz prelegenta w ramach Ogólnopolskich Dni Praktyk Prawniczych, 10.3.2021 r., które to wydarzenie – zdaniem recenzenta – nie spełnia wymagań dla krajowej lub międzynarodowej konferencji naukowej.

IV.9. Uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, z podziałem na projekty zrealizowane i będące w toku realizacji, oraz z uwzględnieniem informacji o pełnionej funkcji w ramach prac zespołów

Doktor Michał Mariański wskazał w autoreferacie, że uczestniczył w roli (funkcji) wykonawcy w pracach siedmiu (7) zespołów badawczych realizujących projekty finansowe w drodze konkursów krajowych; brak informacji o konkursach zagranicznych. Aktywność w tym zakresie jest bardzo wysoka i zasługuje na szczególne uznanie. Wynikami badań były publikacje naukowe, jak również – co najmniej w części – monografia habilitacyjna.

IV.10. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych wraz z informacją o pełnionych funkcjach

Habilitant wskazał na członkostwo w dwóch organizacjach, w tym jedno w organizacji międzynarodowej. Jest członkiem Stowarzyszenia Przyjaciół Francuskiej Kultury Prawnej im. Henri Capitant, a w ramach Akademii de Virion w Warszawie wchodzi w skład grupy ekspertów ds. Praktyk Grup Kapitałowych i następstw prawnych funkcjonowania podmiotów powiązanych.

IV.11. Odbyte staże w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, z podaniem miejsca, terminu, czasu trwania stażu i jego charakteru

Jak wskazano w autoreferacie dr Michał Mariański uczestniczył w czterech – w większości przypadków kilkudniowych – stażach w instytucjach naukowych; wszystkie one były stażami zagranicznymi (w Czechach i we Francji). Żaden z przedstawionych staży nie został zrealizowany po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych.

IV.12. Członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism

Brak

IV.13. Recenzowane prace naukowe lub artystyczne, w szczególności publikowane w czasopismach międzynarodowych

Habilitant zrecenzował dwadzieścia sześć (26) pozycji naukowych, w tym dwadzieścia pięć (25) artykułów i jeden (1) rozdział w monografii naukowej. W zdecydowanej większości artykuły były polskojęzyczne, ale dwa z nich zostały napisane w języku angielskim. Recenzje zostały opracowane na zamówienie Kortowskiego Przeglądu Prawniczego oraz Financial Law Review.

IV.14. Uczestnictwo w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych

Osiągnięcia w uczestnictwie w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych nie są za bardzo znaczące. Habilitant wskazał jako takie wykłady w ramach programu Erasmus m.in. na Uniwersytecie Masaryka w Brnie – Republika Czeska, którym to jednak programom bliżej do zagadnień dydaktycznych, nie zaś naukowych.

IV.15. Udział w zespołach badawczych

Brak

IV.16. Uczestnictwo w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny

Brak

Podsumowując, pomimo że w niektórych aspektach ocenianej aktywności naukowej habilitant nie wykazał istotnej aktywności, to w zdecydowanie przeważającym zakresie ta aktywność miała istotny wpływ na uzyskanie osiągnięć, które stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny: nauki prawne.

Dodatkowo bardzo wysoko oceniam bycie dwukrotnie promotorem pomocniczym w przewodach doktorskich. Na pełną aprobatę zasługuje również działalność dydaktyczna (prowadzenie licznych wykładów prawniczych) i organizacyjna (m.in. bycie członkiem Rady WPiA UWM w Olsztynie, członkiem Senackiej Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej UWM w Olsztynie, rzecznikiem dyscyplinarnym Rektora UWM w Olsztynie ds. studentów) prowadzona przez habilitanta, zwłaszcza w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, potwierdzona licznymi nagrodami Rektora UWM w Olsztynie.

W ramach działalności popularyzacji nauki doktor Michał Mariański prowadzi Koło Naukowe Prawa Inwestycyjnego w UWM w Olsztynie.

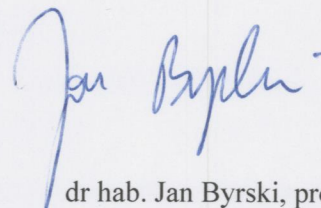
Na uznanie zasługują również przedstawione przez Habilitanta dane o współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym, a zwłaszcza informacje o wykonanych ekspertyzach lub innych opracowaniach stworzonych na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców –

łącznie kilkadziesiąt oraz informacje o udziale w zespołach eksperckich lub konkursowych – łącznie ponad dziesięć.

V. Konkluzja

Mając na uwadze przedstawione w autoreferacie przez doktora Michała Mariańskiego, ubiegającego się o stopień doktora habilitowanego, osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym w szczególności monografię „*Problematyka regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym. Analiza na przykładzie prawa polskiego i prawa francuskiego*” oraz wykazanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, stwierdzić należy, że odpowiadają one wymaganiom określonym przepisami prawa.

W związku z powyższym potwierdzam, że habilitant posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni i wnoszę o dopuszczenie Pana doktora Michała Mariańskiego do dalszych etapów (stadiów) postępowania habilitacyjnego.

dr hab. Jan Byrski, prof. UEK

Kraków, dnia 15 lutego 2022 roku